

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گام‌های به جلو در بورس انرژی ایران

حسین عبده تبریزی

۲۲ آبان ماه ۱۳۹۱

نخستین همایش بین‌المللی بورس انرژی
مرکز همایش‌های بین‌المللی دانشگاه شهید بهشتی

- عدم کارایی بنگاه‌های دولتی در تولید و ارائه خدمات برق و پاسخگویی به تغییرات اقتصادی و فن آوری
- تشویق توسعه تکنولوژی تولید توان
- نیاز به جذب سرمایه‌های خصوصی در توسعه صنعت و تکنولوژی‌های تولیدی برق
- ارائه خدمات متفاوت به مشتریان با نیازهای متفاوت
- تشویق برای افزایش بازدهی نسبت به حالت انحصاری
- تبعیت از قوانین بین‌المللی یا منطقه‌ای
- شفاف‌نمودن هزینه‌ها
- ایجاد رقابت و جلوگیری از انحصار

دلایل تجدید ساختار در صنعت برق

- جداسازی عمودی فعالیت‌ها و زیربخش‌های مختلف صنعت از یکدیگر (تولید، انتقال، توزیع)
- تجاری‌سازی حوزه عمل بنگاه‌های دولتی؛ مشخص شدن بهای تمام‌شده محصولات و خدمات و شفاف‌شدن سود و زیان بنگاه‌ها؛ حرکت بنگاه‌ها به سمت سودآوری
- شرکتی‌شدن ساختار بنگاه‌های دولتی فعال در صنعت برق؛ ارزش‌گذاری دارایی‌ها و تصمیم‌گیری در مورد ساختار سرمایه آن‌ها
- ایجاد رقابت در بخش‌هایی که امکان رقابت بین عرضه‌کنندگان در این بخش‌ها وجود دارد (تولید و توزیع)
- تدوین قوانین و مقررات ناظر بر رقابت بین فعالان بازار و هم‌چنین تنظیم رفتار انحصاری در بخش‌های غیررقابتی
- حرکت به سمت واگذاری بنگاه‌های دولتی موجود به بخش خصوصی

روندهای گذشته

- جداسازی انحصارات عمودی
- ایجاد بازار عمده‌فروشی برق
- الف) تفکیک انحصار تولید
- ب) انتخاب سیستم بهره‌برداری مستقل
- ج) طراحی بازار
- د) مدیریت بازار
- تضمین دسترسی به شبکه انتقال
- ایجاد یک ناظر مستقل
- در نظر گرفتن مسائل مربوط به اصلاحات در قانون
- حمایت از تولیدکنندگان مستقل برق
- توجه به مشارکت بخش خصوصی، ثبت شرکت‌ها و خصوصی‌سازی
- کسب حمایت مردمی

مراحل هشت‌گانه اصلاحات در صنعت برق

نیروگاه

عمده فروش / انتقال دهنده

شرکت توزیع

مشتریان

نیروگاه

عمده فروش / انتقال دهنده

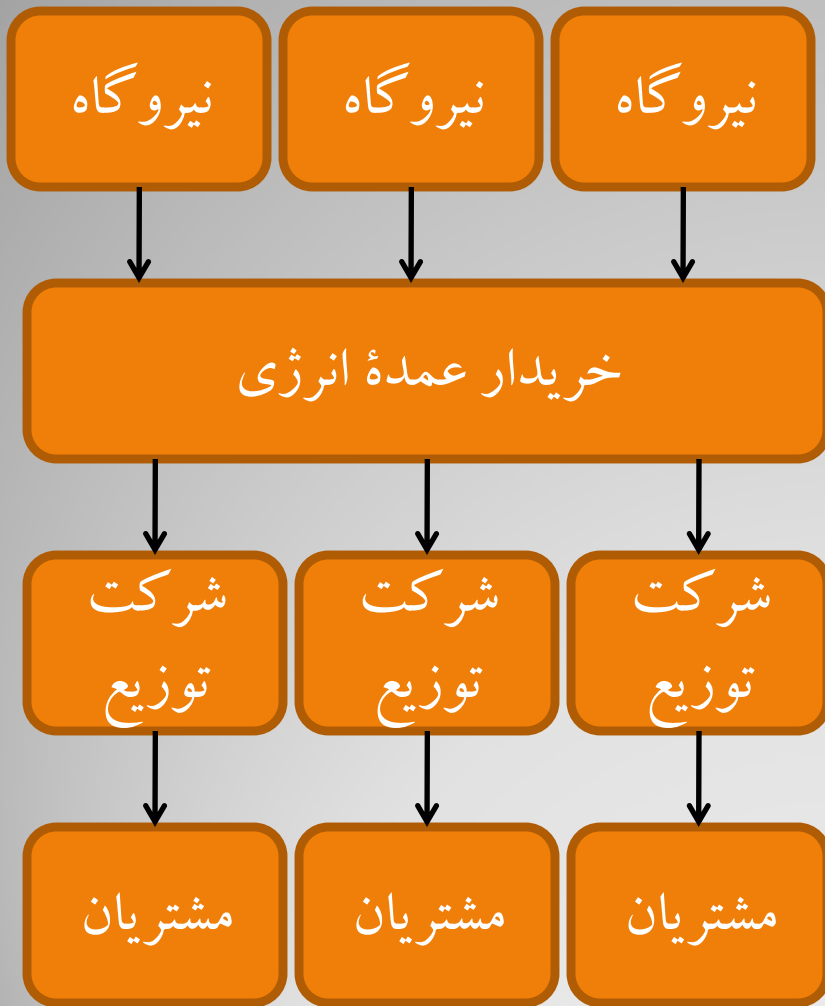
شرکت توزیع

مشتریان

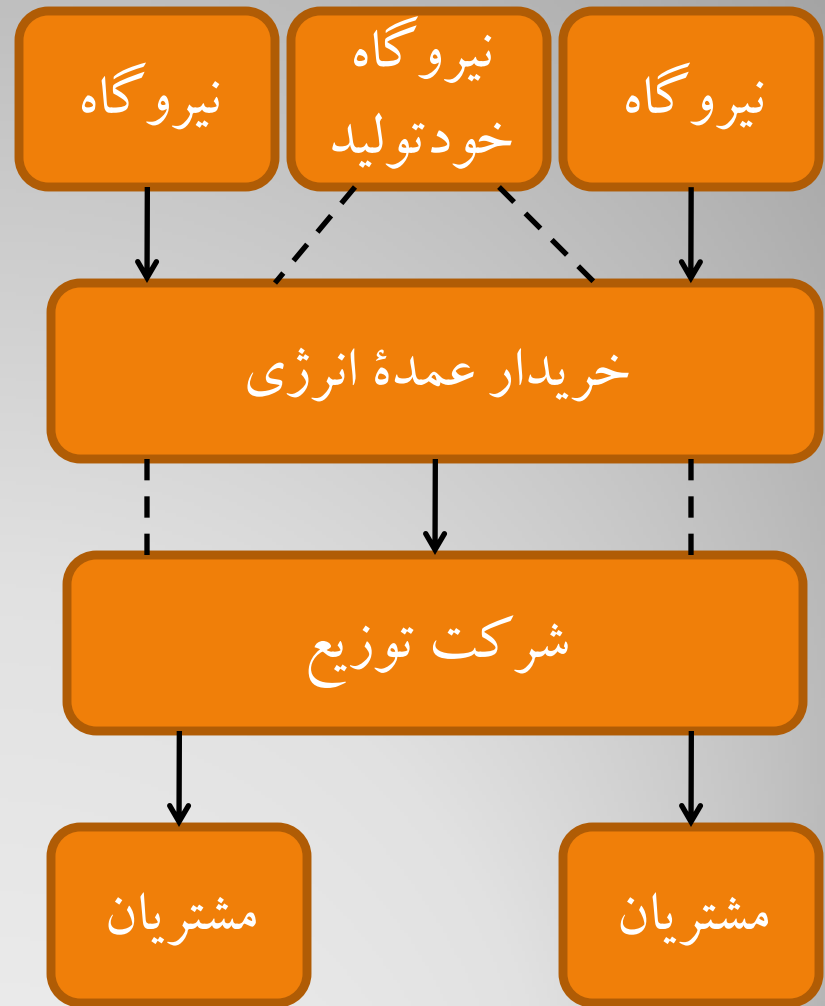
فروش انرژی ↓

جریان های انرژی
در شرکتی یکسان !

(۱) مدل انحصار کامل (سیستم های با ادغام عمودی)

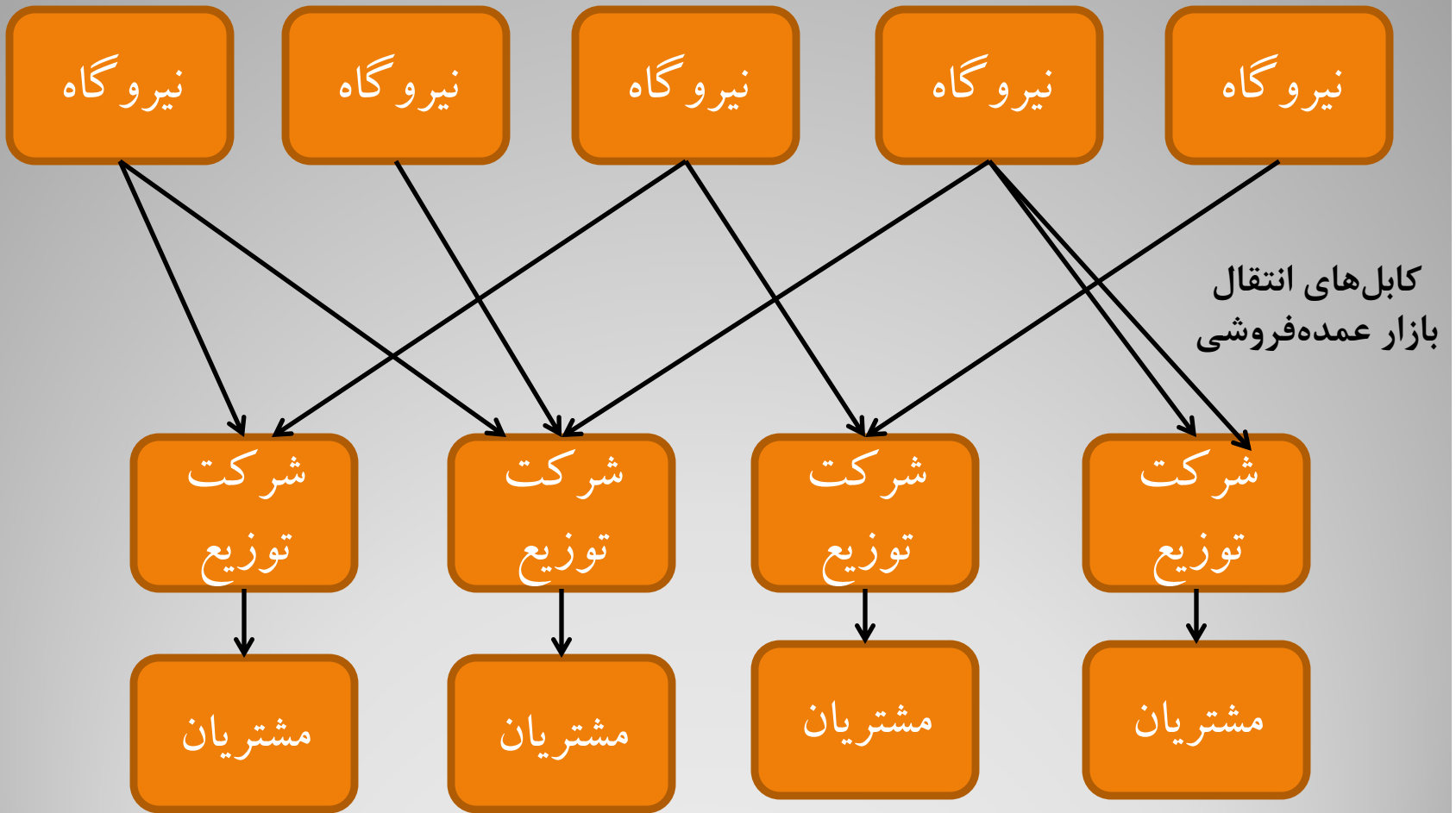

نمونه غیر تلفیقی
(ایرلند شمالی)

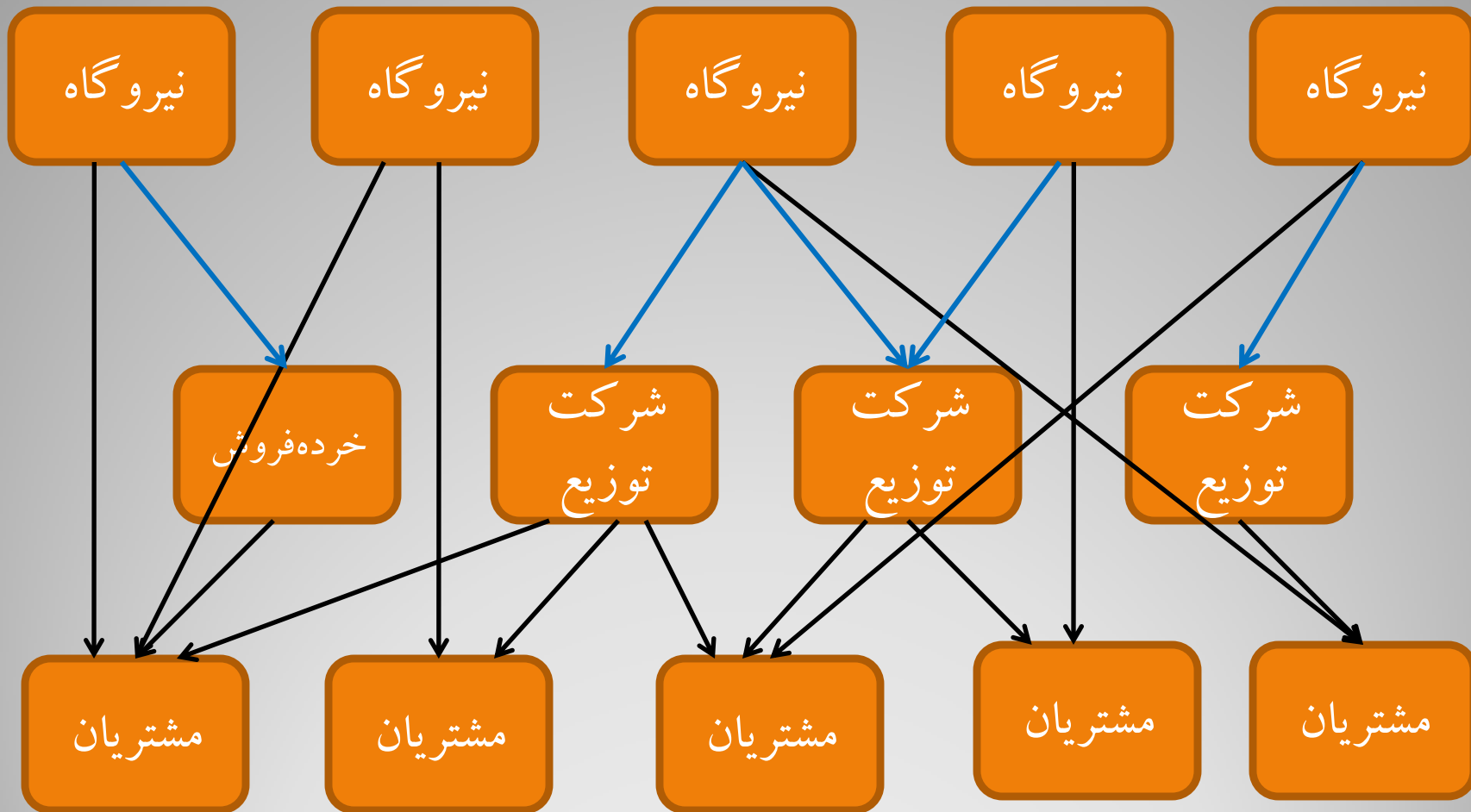
نمونه تلفیقی
(کالیفرنیا)

۲) مدل آژانس خرید (تک خریدار)
حسین عبده تبریزی

۳) مدل رقابت عمده‌فروشی

۴) مدل رقابت خرده فروشی

		فرصت‌ها	
نقاط ضعف	عدم قطعیت در پیش‌بینی برنامه‌ها	نبود رقیب در کشور و منطقه	تهدیدها
	وابستگی به اپراتور شبکه	سیاست‌های حمایتی برنامه‌های توسعه کشور	
	ضعف در نظام اندازه‌گیری	روند واگذاری بنگاه‌های دولتی	
	عدم تجربه در معاملات مشتقات	حمایت دولت از راه‌اندازی بورس‌ها	
		امکان حضور خرده‌فروشان برق	
نقاط قوت	امکان الکترونیکی شدن کامل	کمبود ظرفیت اضافه در تولید	
	تنوع در محصولات	وجود تراکم در شبکه انتقال	
	تجربه قانون‌گذار بازار برق	قطع حمایت دولت از شرکت‌های توزیع	
	تجربه اداره بازار برق	عدم تجربه سازمان بورس	
		قیمت‌گذاری دولتی برای مصرف‌کننده نهایی	
		رشد بازار خارج از بورس	
		پیچیدگی بورس برق	

نقاط قوت، نقاط ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها

راه اندازی   ۱-۲ سال   ۴-۵ سال   زمان

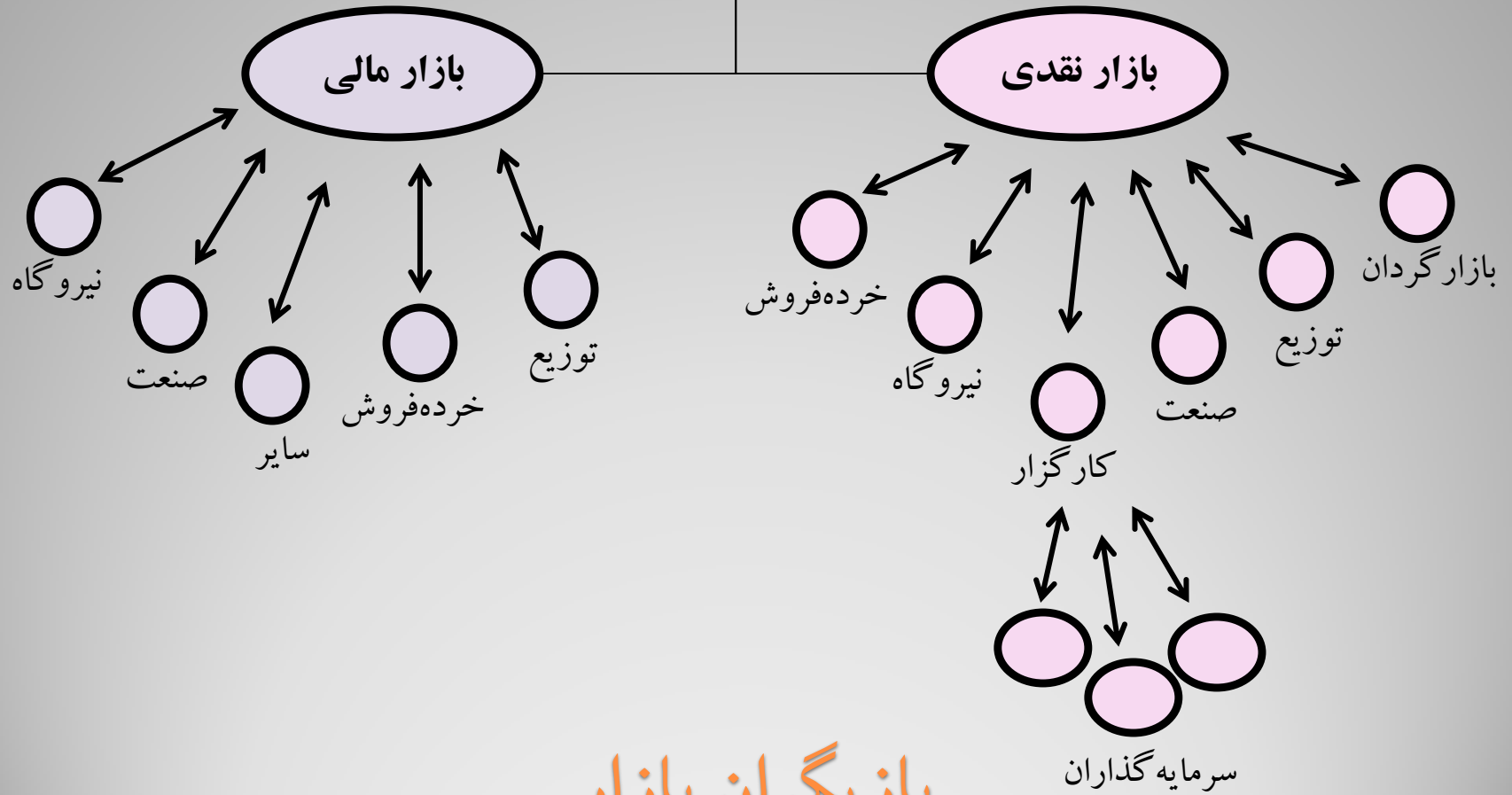

پیش بینی زمان بندی راه اندازی بازارهای مختلف در بورس
برق

- بازار نقدی و آتی (قابل تحویل)
- بازار مشتقه‌های برق (بازار آتی) غیرقابل تحویل
- بازار خدمات جانبی
  - بازار کنترل فرکانس و توان راکتیو

توسعه بازارهای مرتبط با برق

بورس انرژی

بازیگران بازار

با تشکر